

Аскарлов Мирлан

Китептин аты: Иллюзия

1998-жылы 30-сентябрда Жалал-Абад областынын Аксы районуна караштуу Кызыл-Туу айылында туулган. 2005-жылы С. Айтиев атындагы орто мектептин босогосун аттап , 2016-жылы ошол эле мектепти ийгиликтүү аяктаган. Учурда Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Экономика факультетинин Экономика бөлүмүнүн 1-курсунда окуп жатат.

Каниет Орозбеков атындагы республикалык адабий сыйлыгынын алгачкы 2 лауреатынын бири болууга, “Бейне өнөр” коомдук фондунун «Сыр калем» адабий сыйлыгына жана ошондой эле бир нече ыр сынактарда 1-орундун ээси болууга татыган. «Жаңы толкун» адабий клубунун мүчөсү.

ЖАҢЫЛЫШ ТАНДОО

"Сүйүүдөгү мектепти бешке бүттүм,
Студент болдум мен эми" деп келипмин.
Жаштык кылып, баамдабай көп нерсени,
Жаңылыш ой, чечимге кептелипмин.

"Түбөлүктүү, түгөнгүс сүйүү күттүм,
Татуудамын ширесин улуу күчтүн.
Айрылбайбыз эч качан" дечү элем,
Алданыпмын, бекерге сүйүнүпмүн.

-Билип туруп бересин неге муңду?
"Баары бүттү" деген жооп көөдөнүмдү,
Тилип кетти, түйшүккө салуу үчүн,
Так ортосун жүрөктүн мээлединби?

Миң бырчалап, дүйнөмө өкүт салды,
Мындай дартка дабакер кесип барбы?
Шам деп жүрсөм сүйүүндү дайым жанчуу,
Ширенкедей тутанып өчүп калды.

Качан таштайт азаптуу бу күн мени?
Көп болгон жок үмүттүн үзүлгөнү.
Жан дүйнөмдүн эгеси кетти менден,
Жалбырактай алыстап күзүндөгү.

* * *

Жанар тоодой атылып жүрөктөн от,
Жалындары жамгырдай сыяктанып.
Айланамды өрттөбөй, гүлдөткөндө,
Алсыз сезим жанданды кубаттанып.

Наздуу, назик жанысың жарыктыктын,
Бйлатпастан сезимди калыстык кыл.
Менин сени сүйгөнүм жалган болсо,
Муштум этим денемди жарып чыксын!

Сел каптатып жүрөктүн ойдуңунан,
Эмдеп койдуң арылтып оор жүгүмөн.

Нил сыяктуу агууда сенин атың,
Ич дүйнөмдүн түздүгү, кеңдигинен.

Суу себилген отумду жалындагтың,
Үйлөп коюп укмуштуу, аруу нурдан.
Өмүр бою өзүңдү сүйүп жашайм,
Мен да сенин дүйнөңдү багындырсам.

СЕЗГЕН ЖОКСУҢ

Бир топ күттүм чыгарчу чечимиңди,
Бүт кылганың сен үчүн кечиримдүү.
"Баарын баштан баштайлы"-дедим, бирок,
Билген элем башкага бекинүүңдү...

"Махабатка туруксуз болот"-деп сен,
Мендей жанга убакыт коротпостон.
Кеттиң...а мен бакыт деп саначумун,
Келечегим сен менен элестетсем.

Ар бир кызга көз кысып жаткан өңдүү,
Алдап сүйчү бир жандай жакпадымбы?
"Сулууларга жакын" деп, сезген жоксун,
Сулуулукту өзүңдөн тапканымды...

КҮЗГҮДӨН КАЛКАН БОЛСО КӨКҮРӨКТӨ

Жалган сүйүү...

Жан дүйнөмдү тебелешти, тапташты,

Депрессия!!!

Бирин-экин чачтарымды ак басты.

Махабат не?

Бирөөлөргө гүл төшөлгөн жол болсо,

Бирөөлөргө ылайланган баткак бу.

Сүйүү - азап...

Жан дүйнөмө сайылды көп тикенек.

Алдай албайт

Менин дүйнөм, алдаганга ишенет.

Бүлүндүрдү,

Цунамидей кыйратты бүт, сезимде,

Кайра куруу долбоорлору бүтө элек...

Темир эмес...

Менин деле элдикиндей бар жаным,

Так салгандар,

Сезмек аттиң... Беришкенин канча муң.

Бүт кылганын,

Өздөрүнө чагылтуучу күзгүдөн,

Болсо эгер көкүрөктө калканым...

А МЕН САГА ТҮГӨНГҮС БАК ТИЛЕГЕМ...

Боштук каптап дүйнөмдү улам жаңы,
Батпай барат сезимдин мун, арманы.
Күз келгенде капыстан мен шордуунун,
Кыркылууда келечек кыялдары...

Кыялым көп, баарысы кыркылбады,
Кыялдарды кучактайм мүмкүн жаңы...
Ушул жолду баскандар мага карап,
"Унутулат,-дешүүдө,-бул күн дагы".

Сезимимди кескилеп, туздап салдың.
Сүйүүдөгү кыялды сыздаткан күн,
Күздүн күнү болсо да, мен үчүн ал,
Кыш чилдеден үч эсе муздак балким...

Күнөөсү жок күздүн эч, жакшы көрөм,
Кыялымда баа жеткис бактым элең.
Алдап кетсең сен мендей ишээнчекти,
А мен сага түгөнгүс бак тилегем...

Аруу сезим тепселип жатса, сезбей,
А мен сага түгөнгүс бак тилегем...

КОЗГОЛДУ СЕЗИМ КАЙРАДАН

От болуп жанып, дүкүлдөп согуп жүрөгүм,
Караган сайын кулпурат сенин гүл өңүң.
"Сокурдун Күндү көрөмүн" деген үмүтү,
Эч кандай эми натыйжа бербейт билемин.

Билбеймин кантип, билбеймин эмне себептен,
Чырайың сенин мынчалык мага берет дем.
Ойлонуп абдан, бүтүмгө келдим акыры:
Чын эле сени жанымдай сүйөм, демек, мен!

Колдорун сенин ысык бир оттун табындай,
Колунду кармап эридим кыштын карындай.
Билбеймин деги канчага дейре жүрөмүн,
"Адилсиз өкүм чыгарган сотко" багынбай..?

Көздөрүң сенин шам сымал балбыл жайнаган,
Күч барбы эмне бу мени сага байлаган..?
Көңүлүм калып баратты эле сүйүүдөн,
Көргөндө сени козголду сезим кайрадан.

УЛУУ ҮРКҮНГӨ

(1916-жылдагы улуттук-боштондук көтөрүлүштүн 100 жылдыгына)

Боёлуп канга тоолору улуу
журтумдун,

Баракка эмес таштарга дагы
сүртүлдүн.
Байкасак эгер нечен бир
капчыгайларда,
Бекинип жатат тарыхы кандуу
Үркүндүн.

Качышты баары, жан сактоо
үчүн Кашкарга,
Качуудан бөлөк калбады элде
башка арга.
Жашоону таанып, билбеген
жапжаш бөбөктөр,
Жатышты сулап, кызыл түс
берип таштарга.

Кырылып жатты, санасаң
жетпей эсеби,
Кан болуп акты туптунук дайра
кечеги.
Чымындар үчүн той болуп
жатты күнүгө,
Чыланып канга аска-зоо,
тоонун этеги.

Жем болуп сөөгү таз жору,
кузгун, каргага,
Кытайга качып, кордукту көрдү
анда да.

Кыздарын сатып уйгурдун
көпөстөрүнө,
Кызматын кылды көр турмуш
үчүн жалдана.

"Падыша тактан кулаптыр"
деген жаңылык,
Өзгө элде жүргөн калкыма
жетти жаңырып.
Өлбөстүн күнүн өткөргөн
кыргыз элибиз,
Өз журтун көздөй кетүүгө
жатты камынып.

Кучагын жайып тоскон жок
бийлик аларды,
Эркиндик издеп келгендер
кайра камалды.

"Эси жок өкмөт" ылгабай кырып
салды эх,
Эки жүз миңдей айыпсыз,

кыргыз жаранды.

Жүз жолу гүлдөп, жүз жолу

соолуп бак-дарак,

Жүрөктө жарат айыгат бирок

так калат.

Эсепсиз элдин өлгөнү ар бир

кыргыздын,

Эсинен кетпей, кылымдар бою

сакталат.

УУЛУ БОЛОМ КЫРГЫЗДЫН

Эзелтеден мындай элди көрбөгөм,

Ээ балакай, айтчы мага тегин ким?

Деп сурашса айтаар элем ойлонбой,

Дилгир уулу болом кыргыз элимдин!

Кыраандары өлбөй кайра жашарган,

Корккон эмес манжуу, өзбек, татардан.

Түмөндөгөн душмандарды кыйратып,

"Талаа-түздүн жолборсу"-деп аталган.

Кабыландын күчүнөн бүткөн элим,

Калк коргогон баатырды күткөн элим.

Унутпайбыз Уйгурду жеңип чыгып,

Улуу Кыргыз дөөлөтүн түптөгөнүн.

Мекен кылып тоолорду көк тиреген,

Мизи сымал кылычтын өткүр элең.

Улуу элдин урпагын бузуп турчуу,

"Уу жыландар" бетинен өпкүлөгөн.

Баса албай кыргызды желкесинен,

Багынышты тагдырдын сыноолору.

Кыргызымдын ыр жазган эркеси мен,

Кыргыз каны каныма ыроолоду!

Эзелтеден мындай элди көрбөгөм,

Ээ балакай, айтчы мага тегин ким?

Деп сурашса айтаар элем ойлонбой,

Дилгир уулу болом кыргыз элимдин!

АЙТ ЖҮРӨГҮМ

Айт жүрөгүм, кандай болот кадамың?

Ээрчийм сени, барбы башка амалым?

Мейли жактыр, мейли сүйгүн кайрадан,

Мага болгон барбы сенин талабың?

Айт жүрөгүм, баарын айткын, жашырба,

Жалгыздыкты бере көрбө акынга.

"Жан дүйнөмдү ким толтурат?" сыяктуу,
Сан миң ойлор толгонууда башымда.

Айт жүрөгүм, барбы бирөө ичинде?
Сен экөөбүз жашайбыз бир бүтүндө.
"Сүйүү бүттү..." деген чечимдердеги,
Айланталы чекиттерди үтүргө.

Же токтотуп мунун баарын, бүт кечип,
Калган кезде ак сүйүүдөн күч кетип.
Чын сүйүүнүн учун тапканга чейин,
Үч илепке айлансынбы үч чекит?
Айт жүрөгүм...

ЫРАС БОЛДУ

(Тамашалуу ыр)

Обочолоп сен менден, кол сунбадың,
Ошол кезде шорподой боркулдадым.
Азыр болсо сүйүнөм ал ишине,
Анткени сен ажыдаар болдуң дайым.

Кеткениңде дүйнөмдү өрттөп менин,
Жоруктарың жүрөгүм өлчөп көбүн.
Кутулганга сендейден сүйүнүүдө,
Калп айтпасам а түгүл чөнтөктөрүм.

Мен да жолдоп романтик жаштар салтын,
Мамалактар алпарчуу башталмак күн.
Каражаттын баарысын жумшай берип,
Кыштын күнү көчөдө ач калмакмын.

Бир тонналык "лапшаң" бар кулагымда,
Ырас болду кеткениң убагында.
Байкоосудан бет кабың чечилгенде,
Башкача нук жаралды булагымда.

Ысык оттуу сүйүүмдү ылайлабай,
Ырас болду кеткениң убагында!

КЕЧИР...

Кечир мени... таарынттым байкабастан,
Канткен менен акым жок актанууга.
Мезгил сыңдуу айланып, кайта баштан,
Оо эзелки азаптар башталууда.

Ооба, билем, каталык кетиргемин,
Татыктуумун күнөөкөр аталууга.
Сезип турам, сен мени кечирбедиң...
Эки көздөн сызылып жаш агууда.

Өз-өзүмдү жемелейм, бул абалым,
Карангылык, бүт баары туюкталган.
Болуп турат таарыныч, суранарым,
Сакталсынчы сүйүүбүз уюп калган.

ӨЗГӨ ЭМЕС, ӨЗҮМ ҮЧҮН СҮЙӨМҮН

Сүйүп жүрөм жүрөгүм тандаганын,
Сүйүү менен дем алып, жан багамын.
Жаңы жашоо баштасам, тун сүйүүмдү,
"Жалган тура" дешүүдө, таң каламын.

Жалаа жаппай жөн жерден, түшүнөм де,
Жүрөк байкуш сүйүүдөн үшүгөндө.
"Турмуш жолун жалгыз өт!" дегин барбы,
Тун сүйүүмдү далилдеш үчүн эмне?

Баары билет сүйүүгө берилишим...
Башкаларга кандайча көрүнүшүм,
Ойго салбайт бул нерсе, себеби мен,
Өзгө эмес, сүйөмүн өзүм үчүн!

БАКТЫЛУУМУН

"Бир сизди жакшы көрөм!". Бул кандай керемет кеп,
Ааламдын бут сүйүүсү алгандай тегеректеп.
Кымындай кубанычым койнума батпай турат,

Мен сага жолугуучу мүнөттү келем эңсеп.

Алтыным сен да менин жүрөгүм төрүндөсүн,

Экөөбүз бирге басчу жолубуз бөлүнбөсүн.

Махабат майданында сезимдер улам күчөп,

Бактылуу өткөрөлү биз дагы өмүр көчүн.

Менде бар бир өтүнүч: "Башкага" көз ымдаба,

Учурда бактылуумун, себепкер өзүң гана.

Койнума батпай жаткан өзгөчө бул бакытты,

Ханышам тартуулады башта айткан сөзүң мага.

СЕЗИМИМ ТЕПСЕЛБЕСИН

Карлыгачым, ал менин карлыгачым,

Көнүлүмдү бүт ээлеп алды бачым.

Кайрат, эрким жоголуп күтүүсүздөн,

Каршылыксыз жеңилди салгылашым.

Үйдөй ташты жыксам да күчүм менен,

Үнүн уксам элжирейт бүтүн денем.

Үмүттөрдүн учкунун мен да алгач,

Үстү жактан келгенин түшүнбөгөм.

Неге? Билбейм? Кысылып барат бактым,

Нагыз таза, чийинсиз барак таптым.

Назым мени түбөлүк сүйсө эгер,
Наар албастан далай ыр жаратмакмын.

Айга жетсин бакытым, чектелбесин,
Айым менин ырымда, дептердесин.
Ай-ааламга жар салып ырдап жүргөн,
Айдай тунук сезимим тепселбесин.

ГҮЛ ЖАНА СЕН

Гүлдү сүйөм, гүлдү жакшы көрөмүн,
Анткени ал - аруулуктун символу.
Сага арнап гүл алууга жөнөдүм,
Мындай кезмек келет балким бир жолу.

Гүл жакшысы - жоогазынды таңдадым,
Төртөө кызыл, бирөө болсо сапсары.
Салыштырдым сени гүлгө ардагым,
Сарысына окшотподум башканы.

Сары гүл - сен, өзгөчөсүң анткени,
Жан дүйнөмө азык берип турасың.
Сени көрүп өчкөн отум "жалт" деди,
Мурункудан ашып кайра кубатым.

Гүлдөрүмдү эл алдында, жалпынын,

Сүрдөп жатып тапшырдым мен колуна.
Гүлдөй болуп ачыла бер алтыным,
Гүл соолусун, бирок сен эч соолуба!

Ар кадамды бастырдың, аттаттырдың,
Акыл-ойду ээледин, акмак кылдың.
Ааламда жок сулуусун, сендейди мен,
Айдан дагы издесем таппастырмын.

Сенден издейм сезимдердин улугун,
Сезгендирсин, мен сүйүүнүн кулумун.
Сезим эмне..? Түшүнбөймүн, а бирок,
Сени сүйүп келүүдөмүн тымызын...

Лейли - пери, Мажнун - анын сүйгөнү,
Лабиринттин, сүйүүнүн көп түймөгү.
Легендалар сүйүүбүздөн жаралып,
Лампочкадай жарык кылсын дүйнөнү.

ЖАН ДҮЙНӨМДҮ ТҮШҮНГӨН ЧҮРӨК КЕРЕК

Басаңдап баягыдан чабыттарым,
Басалбай ыр жолунда чалыштадым.
Таппадым далай жолу баш катырып,
Түйүнсүз тунук сезим табышмагын.

Бал сөздөрүн ыр дүйнө катып алды,
Бүт ойлорум бүдөмүк, чачыранды.
Муштумун жеп калган соң, мен сүйүүнү,
Мактап ырлар жазууга батынамбы.

Так тийбестен бутага багым октой,
Жалбырттадым жалындап, жанып оттой.
Тун сүйүүдөн көңүлүм муздаган соң,
Жаралгансыйт ырларым жаны жоктой.

Жан берүүчү ырыма чүрөк керек,
Жалгыздыкты бу кандай күрөш женет?
Сезимиме суу сепкен периштеге,
Сактабаймын эч кандай жүрөктө кек.

Жаңы жашоо, жаңы ыр баштоо үчүн,
Жан дүйнөмдү түшүнгөн чүрөк керек.

БОЛОЧОК ТҮГӨЙҮМӨ АЙТЧУУ СӨЗҮМ

Акындардын түгөнгүс ыр булагы,
Ашыктык от бүт баарын сындырабы?
Белгилүү да күчү көп махабаттын,
Багындырып каганды кул кылары.

"Жок нерсе!" дейт бирөөлөр ашыктыкты,

"Жалган!" дешип кээ бирлер жашып чыкты.

Жүрөк менен сүйгөндү унутуп биз,

"Жаныбарча" сүйгөнгө машыктыкпы..?

"Сезим наркы" акчага ченелүүдө,

Секунд сайын кулачы кеңейүүдө.

Ааламдагы бүт байлык бириксе да,

Акысы жок сүйүүгө тенелүүгө!!!

Баш ийишпейт махабат элигине,

Байлык керек анткени кээ бирине.

Бир-эки ооз сөзүм бар айта турган,

Болочокто өмүрлөш шеригиме.

-Турсак дагы сүйлөшүүгө кеп калбай,

Таасир этпейт сүйүүбүзгө эч кандай.

Түбөлүккө сүйчү мени жан эркем,

Тариэлдин сүйүктүүсү Нестандай.

КАДЫРЛАЙЛЫ АЛТЫНДАЙ УБАКЫТТЫ

Турмуш өзү табышмак да, табышмак,

Такшалабыз басып жүрүп чалыштап.

Таманыбыз жерге тийбей "учсак" да,

Түк жетпейбиз мезгил менен жарышсак.

Токтобосун билсем да убакыттын,
"Тойлоп жүрөм", өтүүдө чубашып күн.
Алтынга да алмашкыс мүнөттөрдү,
Андап көрсөм жөн эле сулатыпмын.

Бизге берген Кудайдын көп белеги,
Бошко кеткен күнүмдүн жок ченеми.
Соту келсе дүйнөгө убакыттын,
Сурагы жок кыйнамак отко мени.

Жалкоолуктун кемесин айдап алып,
Жүрөм азыр өтсө да ай балалык.
"Укмуштуудай чыгарма жаратсам" дейм,
Убакытты уттурбай пайдаланып.

...Кайран башты койгулап калбайлычы,
Калган кезде кайтпоочу жайга барып...

ЖАМГЫРДА

Сүттөй ак сезимимди себепсиз жемелешет,
Сүйүүнүн жаргылчагы миң калчап тегеретет.
Булуттун көз жаштары бийиктен кулап түшүп,
Бүт ыйым жашыргандай жүзүмө себелешет.

Мен дагы ал ан сайын жүзүмдү тосуп турдум,

Оюмда, кадам сайын өткөндү окуп турдум.
Ойлогон ой-максатты кыстаган турмуш жеңет,
Орунсуз наалый бербей жашоомо топук кылдым.

Алгачкы махабатым калтырса мага мунду,
Ак жамгыр анын баарын кетирип, таза кылды.
Жан дүйнөм байыгансып өзгөчө сезим менен,
Жамгырда бара жаттым жай таштап кадамымды.

КЫШТЫ СҮЙӨМ!

Кышты сүйөм! Уккула жар саламын,
Кебез сымал апапак чар тарабым.
Эң бир сонун пейзажды көргөнүмдө,
Эстен чыгат заматта чарчаганым.

Дарактарга көрк берип жалбырактай,
Далай жерди багынты алгыр аттай.
Табигаттын кар жыттуу кучагында,
Туйлап кетет жан дүйнөм аргымактай.

Аяздардын тартылып саймалары,
Каптап турса аппак кар айлананы.
Бар болгону муштумча жүрөгүмдө,
Кышты жаман көрүүгө жай калабы?

Сүйүүгө бай муштумча жүрөгүмдө,
Кышты сүйбөй коюуга жай калабы?

ТЕПСЕЛДИ МАКСАТТАРЫМ

Бул турмушка болгону кечээ келдим,
Келип турду сүйүүгө жетеленгим.
Бирок сүйүү, сен мени жаш деп ойлоп,
Байкатпастан алыстап кете бердиң.

Ойлор каптап санаамды дүркүрөгөн,
Оргуштадым булактай күлкүнө мен.
Жалбарганча чөгөлөп сүйүү сага,
Жеңил окшойт сарайда кый күрөгөн.

Сезбей-туйбай турмуштун жан жыргалын,
Сүйүү сенин табылбас жандырмагың.
Кээ кездерде саналуу мүнөттөрүң,
Коёт чечип адамзат тагдырларын.

Тепседин, тебеледин таптап баарын,
Токтоткун! Болду сүйүү какшатпагың.
Таптакыр менден узап кеткениңде,
Тепселди аягы жок максаттарым.

Таптакыр мени таштап кеткениңде,

Тепселди ченеми жок максаттарым.

БАЛКИМ...

Буулугуп, уйгу-туйгу болуп турам,
Бактысыз жүрөгүмдү коруп турам.
Бир өзүндөн таппаган бакытымды,
Балким башка сулуудан жолуктурам.

Кереги жок суу сымал төгүлөмүн,
Канаты жок куш сымал көрүнөмүн.
Балдай таттуу махабат деңизине,
Балким башка бир күнү чөмүлөмүн.

Ырларымда дүйнөнү кезип жүрөм,
Ырыскыбыз бөлөгүн сезип, билем.
Бар экени сүйүүнүн анык болсо,
Балким бүгүн мен аны кезиктирем...

Бар экени сезимдин анык болсо,
Балким тунук сүйүүнү кезиктирем...

АДАМЗАТ АДАМДЫГЫН УНУТКАНДАЙ

Алды жак көрүнбөйт эч, айланам караңгылык,
Айласыз бара жатам кыбырап, араң жылып.
Дүйнөнү каптап кетти адамды алдагандар,

Дилдеги адалдыкты жин, шайтан, арам жыгып.

Акылдан адаштырып, азгырат жаман жолго,
Адамзат көзүндү ач, "эси жок" адам болбо!
Байыркы таш доорунан билсеңер ушул күнгө,
Бөлүнүп айбандардан, жеткенбиз араң зорго.

Каптады айлананы шайтандын "дөбөттөрү",
Капарга албастан эч аларды өбөт көбү.
Ар кандай жаман ишти жасатып, анан бизди,
Алардын ушу эмеспи тозокко жөнөткөнү.

Шайтанды желкебизден ыргытып, жулуп салбай,
Шамалдын ыргагына термелген булуттардай.
Адашып жолубуздан, байланып баратабыз,
Адамзат адамдыгын заматта унуткандай...

Акындардын пирисин

(А. Осмоновго)

Ысык-Көл болгон эле жан курдашың,
Сени жоктоп төгүүдө жамгыр жашын.
Сага окшоп жазайын мен да ырды,
Бирок болгум келбейт эч тагдырлашың.

Даңктап жаздың сезимдин улуктугун,

Мактап жаздың сүйүүнүн тунуктугун.
Жүрөгүндө махабат тагы калып,
Жан дүйнөңдү кыйнады, курутту мун.

Калп айтпадың эч качан ырларыңа,
Батпасан да турмуштун жыргалына.
Чыйыр салдың акындык өнөр менен,
"Бір жыттанган ааламдын" гүл багына.

Бір дүйнө чокусуна жакын бардың,
Бірларыңды окуп мен маашырландым.
Адабият чөйрөсүн жарык кылган,
Алыкул сен пирисиң акындардын!

ӨЛГӨН ЖОКСУЗ БИЛЕМ МЕН

(Чыңгыз Айтматовго)

Кыргызыма энчи кылып жиберген,
Кудай сизди далай калчап имерген.
Өзгөчө бир талант ээсин адамдар,
Өлдү дешет, өлгөн жоксуз билем мен.

Дүйшөн агай элге берип сабагын,
Коргойт дайым окуучулар таламын.
Жан киргизип түркүн-түстүү сүрөткө,
Жүрөт Сеит толтуруп ак барагын.

"Жүз арчысын" Мырзагүл берип жүрөт,
Ысмайылды Сейдеси жерип жүрөт.
Майсалбектен үмүтүн үзө албай,
Темир жолго Толгонай келип жүрөт.

"Жоламандар" жаа тартып энесине,
Сакталышты "маңкурт" деп эл эсине.
"Балык болуп барсам"-дейт жаш балакай,
Атасы бар "Апапак кемесине".

Даназалуу жазуучу Чикебиздин,
Дүйнө эли талантын көрдү дейбиз.
Каармандары жүргөн соң эл ичинде,
Кантип анан Айтматов өлдү дейбиз.

Кыргызыма энчи кылып жиберген,
Кудай сизди далай калчап имерген.
Өзгөчө бир талант ээсин адамдар,
Өлдү дешет, өлгөн жоксуз билем мен.

АПАМА

Алпештеп ак бешикке
бөпөлөдүң,
Сен бар үчүн апаке көкөлөдүм.

Ак сүтүндүн тамчысын актоо
үчүн,
Жарытаарлык эч кызмат
өтөбөдүм.

Мээрим төгүп өстүрдүң апа
бизди,
Көп учурда таркатып
капабызды.

Мээриминдин үзүмүн актоо
үчүн,
Урунттуу бир иш кылып
жатабызбы?

Эч нерсеге алмашкыс байлыгымсыз,
Күлүп гана жүрүнүз кайгы-муңсуз.
Түнкүсүн да, күндүз да жол көргөзүп,
Асманымда нур чачкан Ай, Күнүмсүз.

Жыл карытып жашаңыз арча жашын,
Жүзүнүздөн кубаныч таркабасын.
Жаратканым ар дайым апа сизди,
Жан кыйнаган оорудан калкаласын.

Токто мезгил! Эч кайда шашылбагын,

Апам менин теңдешкис акылманым.

Бейишимдин ачкычы билем апа,

Таманыңдын астыңда катылганын.

КҮЛКҮГӨ ЖАШЫРЫЛГАН КАЙГЫ

Кээде күлөм, шарактап каткырамын,

Кубанганды, күлгөндү жактырамын.

Агып кана кетсечи мендеги муң,

Агымындай шар аккан Ак Бууранын.

Күлүп жүрөм билгизбей бук болгонум,

Кылт этсе кулап кетчү столдомун.

Кучагыма кыспадым аттиң сени,

Калган сыңдуу байланып бут, колдорум.

Калгандаймын адашып акылымдан,

Кагуу жедим жетпеген ашыгымдан.

Каткырып жүргөн менен а чынында,

Кайгы жатат күлкүгө жашырылган.

ЖҮРСӨМ ОКШОЙТ ТЫНЧ ЭЛЕ СҮЙҮҮСҮ ЖОК

Ууз сүйүүдөн кайрылып канаттарым,

Уу жуткансып кыйналып барат жаным.

Дагы кандай сыноолор ээлейт экен,

Өмүрүмдүн акактай барактарын..?

"Жолуктур"-деп Кудайдан суранчумун,
Жолуктурса түшүмдө, кубанчумун.
Көнүлүндө башканы жактырган соң,
Кереги жок сүйүүнү улантуунун.

Тогуз жыл сүйдүм бирок, тоготподу,
Тамырын сезимимдин ороктоду.
"Сүйүүмдү түшүнөт"-деп жүргөн экем,
Сүйгөнүмдү "пери,-деп,-жомоктогу".

Адашыпмын сүйүүдөн, жаңылыштым,
Арзууларды алыска алып учтум.
Көөдөндөгү күйүттү сезбеген соң,
Кереги да жок экен жагыныштын.

Бажырайган гүл сымал элестетпе,
Билсең сүйүү - жалындап күйүүчү от.
Жанды кыйнап жалынга куйкаланбай,
Жүрсөм окшойт тынч эле сүйүүсү жок.

КАНИЕТ ОРОЗБЕКОВДУН жаркын элесине

Бүт денем ичиркенип, сайгылашып,
Бук болуп турам азыр, кайгы басып.
Жаштатып, таштап бизди кеттиңиз эх,

Жыйырма эки жаштан ай, күн ашып.

Суук кабарды айласыз уктум жаңы,
Сизди неге шум ажал муштумдады..?
Так ушундай куракта сизге балким,
Тең келбестир деп ойлойм Пушкин дагы...

Адабият майданын таштадыңыз,
Аттиң! Жыйырма бештен ашпадыңыз...
Саргайыңкы тарткансып соолуду эх,
Суу жетпеген гүл сымал жаш чагыңыз...

Из калтырып кеттиңиз артыңызда,
Ини, ага болдунуз жалпыбызга.
"Бекем болсун"-деп сизге Жаратканым,
Берип жаңды койбоптур алты нуска...

Кайтыш болду жаш акын күз күнүндө,
Кайтпайт "агам"...калайык үшкүрүнбө.
Жандай көргөн "досумдун" жазган ыры,
Жашай берет жүрөктүн түпкүрүндө!

Жанын дагы карч уруп жазган ыры,
Жашай берет жүрөктөр түпкүрүндө!

БИЛБЕЙМ ДЕГИ НЕ ДЕГЕН АЙЛА КЫЛАМ..?

Эмне үчүн мен сага тартыламын,
Ээликтирип сезимди жанчыбагын.
Көзүм сенден башканы көрбөй жатат,
Кабыл алчы сүйүүмдү, алчы жаным.

Күмөн кылба мен сенден сыр катпагам,
Күндөн-күнгө күчөөдө ырбап жарам.
Сага жетүү кыйын иш, ал анткени,
"Сулугу наркы" аябай кымбаттаган.

Азык издеп махабат дайрасынан,
Арстан сымал жанбаймын кайратыман.
Бир өзүндү сүйдүрүп алуу үчүн,
Билбейм деги не деген айла кылам..?

КЫРГЫЗ ТИЛИ

Түмөндөгөн айларды карыткан
тил,
Тең тайлашып жоо менен
алышкан тил.
Кыйынчылык күндөргө баш
ийбеген,
Кыргыз тили чынында арыстан
тил!

Миң-миңдеген сырларды
жашырган тил,
Миллион сап "Манасты"
батырган тил.
Кырчылдашкан айкашта карап
турбай,
Кыргыз тили ок болуп атылган
тил!

Ата-баба урпагын колдогон тил,
Алааматтан өз элин коргогон
тил.
Кыргыз тили кыргыздын
жүрөгүнө,
Кылымдарга туу болуп орногон
тил!

Бөлөк жерде башкача - ар
жактуу тил,
Бөлүктөргө бөлүнгөн тармактуу
тил.
Кылымдардан кылымга жашап
келген,
Кыргыз тили чени жок

салмактуу тил!

БІР МЕН ҮЧҮН

Бір мен үчүн шаркырап аккан дайра,
Бир чөмүлүп кайрадан чыгалбаган.
Жазам ырды коошпосо баштан кайра,
Жакшы чыкса сүйүнүп, кумарланам.

Бір мен үчүн мүрөктүн дары суусу,
Канча ичсең чаңкоону кандырбаган.
Жаратпадым чыгарма жарытуучу,
Көп окусам күчтөнүп, алгырланам.

Бір мен үчүн тоолордун жаңырыгы,
Ак кар, көк муз каптаган аскаларын.
Элим эстен чыгарба дагы муну,
Ааламга жол айылдан башталарын.

СҮЙГӨНҮМӨ КАЙРЫЛУУ

Жүрөгүмдү каптаган кара туман,
Жанар тоодой күчтөнүп барат улам.
Жаным жалгыз өзүңдү сүйүп калдым,
Жети миллиард адамдын арасынан.

Ичимди өртү каптап сагынычтын,

Издеймин жолун сага жагыныштын.

"Ийнедей орун болсо жүрөгүңдө,

Ичине батамын"-деп жаңылыштым.

Беш манжам сынса дагы колум калат,

Берекем, күтөм сени жолуң карап.

Берсең орун мен үчүн жүрөгүңдөн,

Белгилүү бир тилегим орундалат.

Карагаттай кара көз эх жалжалым,

Канча ирет "сүйөм" деп кеп салгамын.

Кекиртектен кыскандай болду сенин,

"Классташпыз жөн гана" деп салганың...

ЖАЛГЫЗ АЛЛАХ!

Он сегиз миң ааламды жараткан ким?

Бүт мээримин биздерге тараткан ким?

Жалгыз Аллах! Буйругун аткарбасак,

Бул дүнүйө пендесиз калат балким...

Адамдарды кырсыктан сактаган ким?

Сыноо берип көп жолу, таптаган ким?

Жалгыз Аллах! Биз аны көрөттүрбүз,

"Оо дүнүйө" деп айтчу жакта балким...

Өчпөс үмүт шооласын жандырган ким?
Кылдай ичке көпүрө салдырган ким?
Жалгыз Аллах! Ал бизди билүү үчүн,
Адам болуп ар качан аңдыйт балким...

Акыл берип космоско калкыткан ким?
Жарык кылып жашоону жаркыткан ким?
Жалгыз Аллах! Мээримин унутканча,
Балбал ташка айланган артык балким...

ӨПКӨНҮН АДАМДАРГА КАЙРЫЛУУСУ

Мыкаачыдан беш бетер кордодуңар,
"Иштен чыгам"-деп айтсам болбодуңар.
Бар тилегим ылайым сынып калсын,
Мендей жанды кыйнаган колдоруңар!!!

Бүт денемди түтүнгө каптаттыңар,
Бороон эмес ыш менен какшаттыңар.
Кудай берген байлыкка балта чапкан,
Эх адамдар чынында акмаксыңар!!!

Түтүн экөөң жаш кезден бириктиңер,
Байкуш мени көп кыйнап чириттиңер.
Ажал менен катарлаш басып жүргөн,

Эх адамдар чынында чириксинер!!!

Силер мени барктабай кыйнадынар,
Мени эмес "түтүндү" кыйбадынар.
Суранаарым "уу затты" таштагыла,
Болсо эгер биртике ыйманынар...

МУЗДАП БАРАТ КӨНҮЛҮМ МАХАБАТТАН

Жаштык кезим сүйүүдөн запкы жедим,
Кабыл болбой тилеген ак тилегим.
"Сүйөсүңбү сен мени"-деп сурасам,
"Жүрөгүмө башкасы жакты" дедиң.

Кайгы-мунду жүрөккө үйүп салдың,
Алоолонгон от сыңдуу күйүп жандым.
Сенден бөлөк дүйнөдө кыз жок сымал,
Билбейм неге өзүңдү сүйүп калдым..?

Өңгүл-дөңгүл сүйүүдө жашап атсам,
Чалынбасмын "бутумду такалатсам".
Азап менен күйүткө батыруучу,
Муздап барат көңүлүм махабаттан.

ТАППАЙ КЕЛЕМ ЖҮРӨГҮНДҮН АЧКЫЧЫН

"Жүрөгүмдө орун бар бир сен үчүн",

Деп дайыма мен сага сыздап келем.
Сүйүү отун тоңдуруп салдың неге,
Сен чын эле ушунча муздак белең?

Сен да сокур, мен да сокур экенмин,
Сен сүйүүмдү, мен башканы көрбөгөн.
Сага жетпей бүт арманым ушинтип,
Ырга камтып өтүүчүдөй өңдөнөм...

Багындыра албай сенин сүйүүндү,
Сан-санаксыз ойлорго малынамын.
"Сүйөм" деген сөзүңдү угуу үчүн,
Деги канча жыл күтөм дагы жаным?

Бир күн эмес бир күн балким Кудайдан,
Келип калаар мен үчүн да жакшы күн.
Сезимиңди багынтууга мен сенин,
Таппай келем жүрөгүңдүн ачкычын.

НАПСИНДИ ТЫЙ!

Напсиңди тый! Ыйманыңды сактагын,
Жан дилиңди атак-даңкка сатпагын.
Ички дүйнөң таза болсун адамзат,
Биз жашоочу бул дүнүйө каш кагым.

Напсиңди тый! Көр дүйнөгө алданбай,
Жараткандын сыноолору ар кандай.
Көрүп турат үстү жактан Кудайым,
Баарыбызды алаканга салгандай.

Напсиңди тый! Жаман жолго барбагын,
Арам иштен сен өзүңдү кармагын.
Адалдыкты бийик туткун, анткени,
Сени көрүп өсүп чыгат балдарың.

Напсиңди тый! Көктө эмес жердесин,
Кудай эмес сен дагы бир пендесиң.
Бир күн келип өтүп кетсең жарыктан,
Анык сенин кайра кайтып келбешиң.

Напсиңди тый! Өмүрлөрдү кыйбагын,
Ата-энеңди чын жүрөктөн сыйлагын.
Ата-энесин таштаганды көргөндө,
Келип кетет өксүп-өксүп ыйлагым.

Оо адамзат, каршы чыкпай Кудайга,
Напсиңди тый! Ата-энеңди сыйлагын!

«БАШКАНЫ СҮЙӨМ» ДЕДИҢ...

"Башканы сүйөмүн",-деп, жүрөктү жараладың,

Сен мени чын жүрөктөн сүйүүгө жарабадың.
Мен сени сүйгөн элем жанымдан артык көрүп,
Сүйүүмө жетмек эмес өлчөмү таразанын.

"Башканы сүйөмүн",-деп, күйүткө батырдың го,
Кыйнаган азаптарды кайрадан чакырдың го.
Ичинде сен гана бар жүрөктү аябастан,
Уу кошкон канжарыңды бүт дейре матырдың го.

"Башканы сүйөмүн",-деп, сен менден алыстадың,
Өзүңдөн бөлөк кызга жалбарып, жабышпадым.
Сүйбөөрүн билип туруп, өчпөгөн үмүт менен,
Дилимди, сүйүүмдү да бир сага багыштадым.

"Башканы сүйөм" дедин, соолутуп сезимдерди,
Курулай үмүттөрдү токтотчуу кезим келди.
Сен мени сүйбөсөң да,
сүйүүмдү баалап туруп,
Тартуулап кетчи жаным унуткус көз ирмемди...

ЧОҢ ЭНЕМЕ

Сүйүктүү чоң энеси неберенин,
Урмат-сый бөлөп турат тегерегин.
"Чүрпөлөрүм жесинчи",-деп апкелет,
Жада калса озү да жебегенин.

Эки кыздын, бир уулдун энекеси,
Он үч күчүк-неберенин берекеси.
Чоң энемдин өмүрүн жаратканым,
Жылга эмес кылымдарга теңесечи.

Чоң аталык милдетти да аткардыңыз,
Жаш кезде турмушка такшалдыңыз.
Мугалимдик кесипти аркалап сиз,
Ар кандай жыйындарда макталдыңыз.

Оору, сыркоо жакындабай алыс болсун,
Туугандардын ниети калыс болсун.
Турмуштун сыноосуна багынбаган,
Бизде да сиздикиндей намыс болсун.

КЛАССТАШТАРЫМА

Он жыл мурун чогуу кадам таштадык,
Келечекке жолду кура баштадык.
Ак мектепте өткөрүүчү жылдардын,
Акыркысы келе жатат баш багып.

Он жыл мурун тентек элек чынында,
Кайгы-капа, санаабыз жок кымын да.

"Така", "бака", "ата", "апа" сөздөрүн,
Окуу бизге турчу эле кыйынга.

Жылдар өттү, биз да мына жетилдик,
Таарынышып, далай жолу кечирдик.
Бул өмүрдө кыйналбастан жашоого,
Билим алдык! "Болот",-деп ал-кепилдик.

Баарыңарга кааларым курбуларым:
Билим кенин казгының, ургулагын.
Силер учун досторум келечекте,
Калемиме "ыр сарай" курдурамын.

Эн кенже карындашым Алтынайдын туулган күнүнө арналат

Кут болсун туулган күнүң, Алтынайым!
Бакыт бер бүлөбүзгө, жанчы дайым.
Турмуштан кыйналбагын, эркелеп өс,
Ордуңа өзүм эле жанчылайын.

Кут болсун туулган күнүң, карындашым!
Турмушуң кайгы-мунга малынбасын.
Буттарың ташка тийип чалынса да,
Башкалар бут тоскондо чалынбасын.

Жөн гана ойноп журуп чалынса да,
Өзгөлөр бут тоскондо чалынбасын.

СҮЙҮҮ ЭМНЕ?

("С" тамгасынан башталган саптар)

Сүйүү эмне? Азап, кайгы, кусалык,
Сезбей жүрүп, калат адам тушалып.
Сүйгөнүнө жетпегендер келгиле,
Сүйүү үчүн биртке шарап жуталык.

Сүйүү эмне? Бирөөлөргө жок нерсе,
Сүйүү үчүн алат кээлер от берсе.
"Сулуумун",-деп жигит чанган кыздарды,
Сулуулуктан арылтуучу сот келсе...

Сүйүү эмне? Сүйүү — оору айыкпас,
Сезимдерди туура болбос айыпташ.
Сени көрсөм билбей калам өзүмдү,
Секундда эле акыл-эстен тайып баш.

ЫСЫК-КӨЛҮМ

Жүрөк толкуйт, Ысык-Көл деп укканда,
Сууларыңды болбосо да жутканга.
Сендей сулуу, сендей кооз көл жоктур,

"Илхомдорду" берип турган бут жанга.

Ысык-Көлүм, бир өзүнө суктанам,
Кыргыз жоктур, сен жөнүндө укпаган.
Сенин туздуу толкунуна чөмүлсөм,
Туз жыттанбай, атыр жыттуу жыттанам.

Сулуулугуң бут ааламга таралган,
Сен жөнүндө далай ырлар жаралган.
Самайт элдер көрсөк дешип өзүңдү
Дүйнөдөгү бир керемет саналган.

Сен бир көлсүн, уламышка айланган,
Кооздугуңа жипсиз эле байлангам.
Сени көздөй агып келет ар түркүн,
Агын суулар нечендеген сайлардан.

Ысык-Көлүм — кыргызымдын бермети,
Суйкайган бир марал сыңдуу келбети.
Бул укмуш көл тээ илгери жаралган,
Токтобостон ыйлаганда жер бети.

Ысык-Көлүм, жан дүйнөмдү сүйлөттүң,
Сен чок болсоң, аптабына күймөкмүн.
А эгерде, чок эмес сен кыз болсоң,

Акыл-эстен тангычакты сүймөкмүн.

СЕН—МЕН БИЛГЕН ПЕРИШТЕСИҢ

Жалгыздыкты ошондо эп көрүп мен,

Жүргөн кезде өзүмдү өрттөп ичтен.

Жолуктурдум бирөөнү, периште ал,

Жан дүйнөгө чырайы төп келишкен.

Назиктикти бир далай гүлдөн көргөм,

Жарык нурду Ай, жылдыз, Күндөн көргөм.

Экөөсү тең апамда жана дагы,

Ал кызда бар мен таанып, билгендерден.

Ал кыз—сенсиң!

Жакшы сөздөр жарашат сага бүтүн,

Камсыздачы эргүүлөр жаралышын.

Кам санаба, таштабайм жалгыздыкка,

Болом дайым ишенген таянычың!